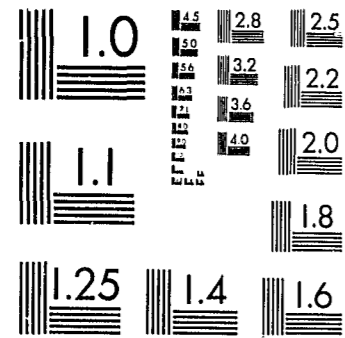

National Criminal Justice Reference Service

This microfiche was produced from documents received for inclusion in the NCJRS data base. Since NCJRS cannot exercise control over the physical condition of the documents submitted, the individual frame quality will vary. The resolution chart on this frame may be used to evaluate the document quality.

MICROCOPY RESOLUTION TEST CHART
NATIONAL BUREAU OF STANDARDS-1963-A

Microfilming procedures used to create this fiche comply with the standards set forth in 41CFR 101-11.504.

Points of view or opinions stated in this document are those of the author(s) and do not represent the official position or policies of the U. S. Department of Justice.

National Institute of Justice
United States Department of Justice
Washington, D. C. 20531

08/04/82

wetenschappelijk onderzoek- en documentatie centrum

de harmonisering van het vervolgingsbeleid
in discussie
- ressort 's-hertogenbosch

79135

ministerie van justitie

DE HARMONISERING VAN HET VERVOLGINGSBELEID IN DISCUSSIE

*Een bijdrage aan de harmonisering van het
sepotbeleid in het ressort 's-Hertogenbosch*

NCJRS

SEP 18 1979

ACQUISITIONS

U.S. Department of Justice
National Institute of Justice

This document has been reproduced exactly as received from the person or organization originating it. Points of view or opinions stated in this document are those of the authors and do not necessarily represent the official position or policies of the National Institute of Justice.

Permission to reproduce this copyrighted material has been granted by

Ministerie Van Justitie/Hannah
Smits

to the National Criminal Justice Reference Service (NCJRS).

Further reproduction outside of the NCJRS system requires permission of the copyright owner.

Rapporteurs:

Drs. G.A. van Bergeijk

Mr. J.J. van der Kaaden

Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum

Ministerie van Justitie

juli 1977

Voorwoord

Het sepotbeleid is een onderdeel van het vervolgingsbeleid van het Openbaar Ministerie dat de laatste jaren steeds meer in de belangstelling is komen te staan. Zoals bekend geeft het wettelijk kader ervan, de artikelen 167 en 242 Wetboek van Strafvordering, weinig houvast voor de concrete uitvoering van dit beleid. Het is dan ook niet verwonderlijk dat er in dit opzicht binnen het Openbaar Ministerie geen eenstemmigheid bestaat. Dit komt o.a. tot uitdrukking in sepotcijfers die per ressort nogal uiteenlopen. Ook binnen de ressorten geeft het opportuniteitsbeginsel (de mogelijkheid om in bepaalde gevallen van vervolging af te zien) aanleiding tot verschillen in vervolgingsbeleid.

De procureur-generaal bij het gerechtshof te 's-Hertogenbosch heeft in het begin van de zeventiger jaren het W.O.D.C. verzocht een onderzoek in te stellen naar de achtergrond van het verschil in de hantering van het opportuniteitsbeginsel in zijn ressort. Na afsluiting van dit onderzoek bleek de behoefte te bestaan aan verdere discussie over de resultaten van dit project. In 1976 is daartoe een vervolgonderzoek uitgevoerd met het doel een bijdrage te leveren aan de harmonisering van het sepotbeleid.

In dit rapport worden in het kort de resultaten van het eerste onderzoek weergegeven en wordt een uitgebreider verslag gedaan van het discussieproject.

INHOUDSOPGAVE

	blz.
1. Inleiding	1
2. Opzet en resultaten van het onderzoek "Vervolgingsbeleid 's Hertogenbosch"	4
2.1. Opzet van het onderzoek	
2.2. Resultaten van het onderzoek	5
3. Opzet van het discussieproject	9
4. De resultaten	12
4.1. De beslissingen van de deelnemers; een totaalbeeld	12
4.2. De verschillen tussen de parketten	14
4.3. De waardering van de verschillende vormen van afdoening	16
4.4. De verschillen in motivering	19
4.5. De verschillen in beslissing; een andere invalshoek	22
5. Slotbeschouwing	25
Bijlagen	

1. Inleiding

In de laatste tijd is het sepotbeleid in Nederland nogal ter discussie. Het feit dat in ongeveer 50 procent van de door het OM behandelde misdrijfzaken niet wordt vervolgd, heeft de indruk doen ontstaan dat in veel gevallen door het OM niets wordt gedaan. Dit gegeven is echter misleidend aangezien hieronder ook de voegingen ad informandum (strafzaken die gevoegd zijn bij een zaak die ter zitting behandeld wordt) zijn gerekend. Bovendien is het totaalpercentage sepot's weinigzeggend omdat geen onderscheid wordt gemaakt in de aard der sepot's¹⁾. Deze kunnen worden onderverdeeld in de zogenaamde technische en beleidssepot's. Van een technisch sepot is sprake wanneer vervolging juridisch gezien goed mogelijk is, maar op gronden ontleend aan het algemeen belang achterwege wordt gelaten. Het begrip "algemeen belang" is echter te vaag om als duidelijk richtsnoer voor de beslissingen in concrete gevallen te fungeren. Het sepotbeleid is dan ook al jarenlang onderwerp van discussie. Met name gaat het daarbij om de interpretatie van het opportuniteitsbeginsel. De opvatting over de grenzen waarbinnen dit beginsel mag worden toegepast is volgens Moons mede afhankelijk van het antwoord op de vraag of dit beginsel een uitzondering vormt op de algemene plicht tot vervolging (negatief) of dat daarentegen vervolging alleen gerechtvaardigd is indien zij niet alleen formeel gegrond is op de wet maar daarnaast ook noodzakelijk is in het algemeen belang (positief)²⁾. Er is nog steeds geen eenstemmigheid over de uitleg van het begrip algemeen belang noch over de toepassing van het opportuniteitsbeginsel. Onder andere Van Bemmelen³⁾ is van mening dat dit beginsel aangeeft dat van vervolging kan worden afgezien wanneer daardoor schade aan het algemeen belang zou worden berokkend. Anderen, zoals bijvoorbeeld Abspoel⁴⁾, zijn echter van mening dat ook van vervolging kan worden afgezien wanneer het betrokken individu hierdoor aanzienlijke schade zou lijden en de gemeenschap van een sepot geen enkele schade ondervindt. Hulsman gaat nog een stap verder door te stellen dat vervolging alleen moet plaatsvinden indien dit absoluut noodzakelijk is⁵⁾. Dit zijn zo in grote lijnen

1) zie de heldere uiteenzettingen van Schenkenberg van Mierop. Het seponeringsbeleid. Algemeen politiebld, 125^e jrg. nr. 13, 19 juni 1976.

2) Moons, J.M.A.V. Het opportuniteitsbeginsel. Enige notities over zijn inhoud en omvang. Nederlands Juristenblad, mei 1969, nr. 21 en 22.

3) Bemmelen, J.M. van. Strafvordering. Leerboek van het Nederlandse strafprocesrecht, 6^e druk, 's-Gravenhage 1957.

4) Abspoel, J.J. Vervolgings- en straftoematingsbeleid als instrumenten voor een moderne strafrechtspleging. Inleiding voor de Notariële vereniging, 1973.

5) Hulsman, L.H.C. Straftoemeting, bijdrage in: Straf. Baarn, Bosch en Keuning, 1969, blz. 61-114.

de standpunten ten aanzien van het opportuniteitsbeginsel.

Een meer concrete uitwerking van de gronden voor sepot wordt gegeven door Tak⁶⁾ die een drietal regels formuleert die aangeven in welke gevallen een afweging van het maatschappelijk belang tegenover het individueel belang een sepot rechtvaardigt.

Franken⁷⁾ denkt aan een ruimere toepassing van het sepot. In zijn dissertatie gaat hij uit van de eis van doelmatigheid bij de vervolging. Volgens hem moet eerst worden nagegaan of met een vervolging effectief kan worden gereageerd, dat wil zeggen kan er sprake zijn van gedragsbeïnvloeding of conflictoplossing. Daarna vraagt hij zich af of andere overheidsinstanties niet beter kunnen reageren, of dat binnen het strafrechtsstelsel niet anders kan worden gereageerd. Tenslotte kan volgens Franken nog een reden voor sepot liggen in de heersende rechtsovertuiging volgens welke het delict eigenlijk niet (meer) strafbaar is.

Met deze sepotgronden en -overwegingen is een indruk gegeven van de gevarieerdheid aan argumenten voor het sepot. Hoe maakt het O.M. nu in feite gebruik van deze seponeringsbevoegdheid?

Om een reëel beeld te krijgen van de hantering van het opportuniteitsbeginsel moeten we uitgaan van de beleidssepots. In onderstaande tabel is het percentage beleidssepots per arrondissement berekend.

Tabel Aandeel van de beleidssepots in het totaal van de per arrondissement afgedane misdrijfzaken (meerderjarigen), 1976

arrondissement	% sepots	arrondissement	% sepots
Leeuwarden	10.3	's-Hertogenbosch	18.6
Assen	11.2	's-Gravenhage	18.8
Groningen	13.7	Zutphen	19.2
Haarlem	14.0	Breda	19.2
Almelo	14.9	Maastricht	19.3
Middelburg	15.9	Zwolle	20.6
Rotterdam	16.5	Arnhem	21.5
Dordrecht	16.8	Amsterdam	27.0
Roermond	17.1	Utrecht	29.5
Alkmaar	17.9		

Bron: berekend op basis van de Justitiële statistiek 1976 van het CBS

De tabel laat zien dat de sepotpercentages van arrondissement tot arrondissement verschillen. Uit deze verschillen kan men niet zonder meer de conclusie trekken dat ook het beleid verschilt. Er kunnen namelijk tussen de arrondisse-

6) Tak, P.J.P. Het vervolgingsbeleid in de Duitse Bondsrepubliek. Zwolle, Tjeenk Willink, 1973 blz. 237 e.v.

7) Franken, H. Vervolgingsbeleid. S. Gouda Quint, Arnhem 1973, blz. 69 e.v.

menten verschillen zijn in het type criminaliteit en daardoor het type zaak waarmee het OM te maken krijgt. Bovendien kan het verbaliseringsbeleid per regio uiteenlopen.

Toch bestaat de indruk dat deze sociaal-geografische verschillen en de verschillen in input een onvoldoende verklaring vormen. Een andere mogelijke verklaring wordt gezocht in een verschil in beleidsvoering tussen de officieren van justitie. Deze laatste categorie verschillen die veroorzaakt worden door de persoon van de officier is vanuit een oogpunt van rechtsgelijkheid minder gewenst.

Al enige tijd wordt binnen het OM gestreefd naar een harmonisering van het sepotbeleid. Op verzoek van de ressortsleiding heeft het WODC in het ressort 's-Hertogenbosch een bijdrage aan de discussie geleverd.

In dit rapport wordt verslag gedaan van de activiteiten die het WODC de afgelopen jaren op dit gebied heeft ontwikkeld, waarbij allereerst nog eens in het kort wordt ingegaan op de resultaten van het in 1971/72 gehouden Wilkins experiment, maar waarbij de nadruk zal liggen op de resultaten van de in 1976 gehouden discussiebijeenkomsten op de vier arrondissementsparketten. Hoofdstuk 2 behandelt de opzet en resultaten van het in 1971/72 verrichte onderzoek naar het vervolgingsbeleid aangezien de uitkomsten van dit onderzoek mede hebben bijgedragen tot de uitwerking van het latere discussieproject. Hoofdstuk 3 geeft een korte schets van de opzet van het in 1976 uitgevoerde discussieproject, terwijl in hoofdstuk 4 de resultaten ervan worden gepresenteerd.

Tenslotte wordt in de samenvatting getracht aan te geven welke mogelijkheden een rol kunnen spelen bij verdere pogingen tot harmonisering van het sepotbeleid.

2. Opzet en resultaten van het onderzoek "Vervolgingsbeleid 's-Hertogenbosch"

2.1. Opzet van het onderzoek

Zoals uit de tabel hiervoor wel blijkt houden de verschillen in sepotcijfers geen halt bij de grenzen van het ressort. Ook binnen het ressort zijn er verschillen. Uitgangspunt van het in 1971/72 verrichte onderzoek vormde het uiteenlopende sepotbeleid in het ressort 's-Hertogenbosch. Dit onderzoek had tot doel meer inzicht te verkrijgen in de achtergrond van het verschil in hantering van het opportuniteitsbeginsel.

Een eerste onderdeel van het onderzoek had als doel na te gaan in hoeverre er binnen het ressort tussen de parketten maar ook binnen de parketten tussen de officieren verschillen bestonden. Daarnaast lag het in de bedoeling na te gaan waarmee eventueel bestaande verschillen samenhangen. Hoe zou men dat nu in theorie kunnen doen? Er zijn twee mogelijkheden. Men kan de CBS-cijfers per parket bekijken, maar men kan ook gebruik maken van een experiment waarbij de officieren zelf gevraagd wordt een beslissing te nemen en deze toe te lichten. Voor deze laatste methode is gekozen zodat andere mogelijke verklaringen kunnen worden ondervangen. Men kan namelijk laten zien dat eventuele verschillen niet te maken hebben met de input maar met een verschil in interpretatie en weging van de gebruikte informatie. In het experiment is gebruik gemaakt van de in het strafdossier aanwezige informatie. Tijdens een ongeveer twee uur durend interview hebben alle officieren in het zuidelijk ressort beslissingen genomen in tien strafzaken, die aan hen zijn voorgelegd. De gegevens uit de strafdossiers over daad, dader en omstandigheden waren per zaak - het betrof vijf vermogensdelicten en vijf agressieve misdrijven - op een dertigtal kaartjes overgebracht. De aldus gecomprimeerde informatie werd aan de officier voorgelegd en wel zodanig dat hij alleen een algemene aanduiding van de informatie kon zien, bijvoorbeeld "geslacht van de dader". De kaartjes werden zodanig gepresenteerd dat de officier alle dertig kaartjes tegelijk kon zien, zodat hij dus een overzicht van het geheel van beschikbare informatie had. Op de achterkant van de kaart was de bijbehorende specifieke informatie te vinden, in dit geval bijvoorbeeld "man". Elk van de 27 officieren kreeg op deze wijze achtereenvolgens de tien strafzaken in dezelfde volgorde ter behandeling voorgelegd. Hun werd gevraagd te beslissen tot sepot of vervolging en daarbij die informatie te kiezen die nodig geacht werd voor het nemen van een verantwoorde beslissing. Men was vrij in de hoeveelheid informatie die men wilde kiezen.

Tijdens de selectie van de informatie is door de interviewer genoteerd welke betekenis de officier hechtte aan de diverse gegevens uit het dossier.⁸⁾

2.2. Resultaten van het onderzoek.

a. Hoe zijn de beslissingen nu genomen? In het eerste over dit onderzoek uitgebrachte deelrapport⁹⁾ zijn de beslissingen achtereenvolgens per zaak, per parket en per officier vergeleken. We zullen de resultaten hiervan in het kort weergeven.

Van de tien zaken zijn er drie door veruit de meerderheid van het totaal der officieren in het ressort vervolgd; dit zijn de "strafwaardige" zaken genoemd (minder dan 30 procent sepot). In drie van de tien zaken bestaat in het ressort veel verschil van mening over de vraag seponeren of vervolgen; in het rapport worden deze als de "discutabele" zaken aangeduid (meer dan 30 en minder dan 70 procent sepot). Tenslotte worden vier zaken door veruit de meerderheid geseponeerd; in deze "niet-strafwaardige" zaken vallen meer dan 70 procent sepotbeslissingen.

Wanneer men de beslissingen per parket bekijkt, blijkt dat de indeling in de drie categorieën zaken, die gemaakt is per ressort, ook grotendeels van toepassing is op de vier arrondissementsparketten. Per parket is ook de rangschikking van de tien zaken naar sepotpercentage vrijwel gelijk, hoewel er bij de drie discutabele zaken enkele tegengestelde tendensen te zien zijn. In sommige parketten wordt een soepeler beleid gevoerd dan in andere. In twee parketten beslissen de officieren gemiddeld zes maal tot een sepot, terwijl in de twee andere parketten er van de tien zaken gemiddeld vier geseponeerd worden. De mate waarin de officieren het met elkaar eens zijn is per parket verschillend.

Bij de analyse van de beslissingen per officier zijn de 27 deelnemers op basis van het aantal sepotbeslissingen in de tien zaken verdeeld over drie groepen, te weten: de "strikte" (elf officieren met vier of minder sepot), de "gematigde" (vijf officieren met vijf sepot) en de "milde" officieren (elf officieren met 6 of meer sepot). De strikte officieren bereiken over het geheel genomen de hoogste overeenstemming in beslissingen, dat wil zeggen dat zij in de diverse strafzaken het meest frequent een gelijkkluidende beslissing nemen.

8) Deze zogenaamde "information board" methode is ontwikkeld door de Engelse criminoloog L.T. Wilkins.

9) Tulkens, J.J.J. en G.A. van Bergeijk. Vervolgingsbeleid, 's-Hertogenbosch, deel I: Een analyse der beslissingen, 1972.

Dit gedeelte van het onderzoek leidt tot de conclusie dat er zowel binnen het ressort tussen de parketten als binnen de parketten tussen de officieren een duidelijk verschil in beslissingen is te constateren. De vraag is nu in hoeverre deze verschillen te maken hebben met het informatiegebruik door de officieren.

b. In het tweede gedeelte van het onderzoek ¹⁰⁾ is daarom nagegaan of zich bij het gebruik der informatie uit het strafdossier verschillen voordoen in selectie en interpretatie van de feitelijke gegevens, hetgeen een verklaring zou vormen voor de genoemde verschillen. Dit informatiegebruik is zowel vanuit kwantitatief (de hoeveelheid gekozen informatie) als vanuit kwalitatief oogpunt (de soort informatie die is gekozen) beschouwd. Hierbij is weer uitgegaan van de drie groepen officieren.

Tussen de strikte officieren enerzijds en de gematigde en milde officieren anderzijds bestaat een duidelijk verschil in hoeveelheid geselecteerde informatie. De strikte officieren (die dus vaker vervolgen), gebruiken in alle tien zaken meer informatie dan de milde officieren en met name in de vier niet-strafwaardige zaken is dit verschil aanzienlijk. Zij willen niet het risico lopen iets over het hoofd te zien dat alsnog tot een vervolging zou moeten leiden. In het algemeen kan gezegd worden dat op basis van een betrekkelijk gering aantal gegevens de meeste officieren al een beslissing kunnen nemen tot vervolgen of seponeren. Van de beschikbare informatie gebruiken zij gemiddeld maar iets meer dan een derde deel, wat per zaak neerkomt op ongeveer tien items.

Wat de aard van de informatie betreft kan gezegd worden dat er een grote overeenkomst is in de door de verschillende officieren gekozen gegevens. Hoewel de strikte officieren meer informatie nodig hadden is geconstateerd dat de per zaak als belangrijk aangemerkte gegevens door alle drie groepen officieren in ongeveer gelijke mate zijn gezien. Zo zijn de gegevens die in ieder geval nodig zijn om een idee te krijgen van de ernst van het delict en om een globaal beeld te krijgen van de strafwaardigheid van de dader door de meerderheid der officieren geselecteerd. Het strafblad bijvoorbeeld wordt vrijwel altijd en door iedereen bekeken.

Zowel de strikte als de milde officieren zijn in een vrij vroeg stadium, na een beperkte hoeveelheid informatie te hebben gezien, in staat een voorlopige beslissing te nemen.

---

10) Bergeijk, G.A. van. Vervolgingsbeleid 's-Hertogenbosch, deel 2: Het informatiegebruik door de officieren, 1972.

Zij hebben dus al vrij gauw een idee of het al of niet vervolgen wordt. In de meeste gevallen blijft de voorlopige beslissing gehandhaafd. Wat is er tot nu toe duidelijk geworden? Ten eerste is er een verschil in beslissingen. Ten tweede komt de door de officieren geselecteerde informatie voor een groot deel overeen. De feiten waarop zij hun beslissingen baseren zijn voor de verschillende officieren dus in grote lijnen dezelfde. Dat betekent derhalve dat dezelfde feitelijke informatie en verschillend wordt geïnterpreteerd en van verschillend gewicht wordt geacht. Dit komt het duidelijkst naar voren wanneer men de groep strikte met de groep milde officieren vergelijkt, maar ook binnen deze groepen bestaat in een aantal gevallen een variatie in betekenis die men hecht aan dezelfde feitelijke gegevens. Een indicatie voor een verschil in opvatting tussen de strikte en de milde officieren is wellicht de iets grotere nadruk die de eerste groep legt op de strafwaardigheid van de dader en de tweede groep op de strafwaardigheid van de daad. Zo speelt met name in de twijfelgevallen bij de strikte officieren (die vervolgen) het strafrechtelijke verleden van de dader een belangrijke rol, terwijl voor de milde officieren (die seponeren) in dit soort zaken de hoofdoorweging berust op de ernst van het delict en de gevolgen ervan.

Bovendien hangt het verschil in opvatting over het opportunititeitsbeginsel mogelijk samen met een verschil in verwachtingen die officieren hebben van het effect van strafrechtelijk ingrijpen. De milde officieren uitten in een aantal gevallen frequenter bedenkingen ten aanzien van de zin van een vervolging of straf. De strikte officieren daarentegen zien de vervolging vaker juist als een middel om de verdachte nog eens te waarschuwen of om hem nog eens door de rechter te laten waarschuwen.

In ieder geval geven de resultaten van dit onderzoek een concrete aanwijzing voor de achtergrond van het verschil in beleid, namelijk het verschil in waardering van de feitelijke gegevens. De volgende vraag is nu hoe dergelijke verschillen kunnen ontstaan.

Na afronding van dit eerste onderzoek, waarbij duidelijk is gebleken, dat er tussen de individuele officieren verschillen bestaan in beslissing en motivering, zijn in overleg met de ressortsleiding verschillende mogelijkheden bestudeerd voor een voortzetting van de bijdrage van het W.O.D.C. aan de harmonisering van het sepotbeleid. Vanuit de ressortsleiding zijn enkele suggesties gedaan zoals bijvoorbeeld het gebruiken van een lijst van checkpoints gebaseerd op sepotgronden, als richtsnoer bij de beslissing wel of niet vervolgen. Ook al kan een dergelijke lijst zinvol zijn voor het zich meer bewust worden van diverse sepotgronden, toch blijft daarbij

de mogelijkheid van interpretatieverschillen van die sepotgronden aanwezig. Daarnaast is ondermeer voorgesteld modellen op te stellen die bij de behandeling van concrete strafzaken te hanteren zijn als referentiegevallen voor de beslissing wel of niet vervolgen.

Vanuit de resultaten van het eerste onderzoek is nagegaan wat er met het oog op de achterliggende doelstelling verder zou kunnen worden gedaan.

Uiteindelijk is gekozen voor een discussieproject.

Mede geïnspireerd door de in het ressort Arnhem opgedane ervaring met een dergelijk project in het kader van de harmonisering van het straftoemittingsbeleid, is besloten om analoog aan het "project Arnhem" ¹¹⁾ een parketdiscussie te organiseren, waarbij de motiveringen van de beslissingen tot vervolgen of seponeren centraal zouden staan. Van dit project wordt een beter inzicht verwacht in de achtergronden van de soms grote verschillen in waardering van de strafzaken door de individuele officieren.

---

11) zie J.J. van der Kaaden en D.W. Steenhuis. De harmonisering van de straftoemeting in discussie - ressort Arnhem. WODC, 1976.

3. Opzet van het discussieproject

Doel van het te bespreken project is het verkrijgen van meer inzicht in de oorzaken van de verschillen in interpretaties en waarderings van de concrete strafzaken. Hoe komt het dat dezelfde feitelijke informatie door verschillende officieren op uiteenlopende wijze wordt beoordeeld? Om een dergelijke vraag te kunnen beantwoorden zou men het besluitvormingsproces dat zich binnen de officier afspeelt moeten kunnen volgen. Dit is niet mogelijk maar om hiervan toch enigszins een idee te krijgen kan men registreren wat de officier over het nemen van zijn beslissing te zeggen heeft. Dat zou bijvoorbeeld kunnen door de officieren individueel te interviewen zoals in het hiervoor besproken onderzoek is gebeurd. Later kunnen dan de uitspraken van de geïnterviewden met elkaar vergeleken worden. Een methode die meer resultaat kan opleveren en die ook voor het parket aantrekkelijker lijkt, is de groepsdiscussie. Hierbij kunnen de mogelijk bestaande verschillen in opvatting veel directer en ook duidelijker naar voren komen. Van deze discussies wordt ook verwacht dat ze een beter zicht zullen geven op de achtergrond van de verschillen in interpretatie.

In overleg met Resac en Ressortsvergadering heeft het W.O.D.C. een discussieproject uitgewerkt gericht op de motivering van de beslissing tot vervolgen of seponeren. De discussies zijn gevoerd op basis van de volledige dossiers van drie reële strafzaken. Omdat inmiddels enige tijd was verlopen is hiervoor gebruik gemaakt van drie nieuwe zaken die als zogenaamde "twijfelgevallen" konden worden beschouwd. Deze drie zaken zijn met medewerking van de leden van de Resac gekozen uit een vijftiental door het W.O.D.C. voorgestelde gevallen. Het W.O.D.C. heeft deze zaken geselecteerd uit een aantal twijfelgevallen die in de loop van 1975 door de leden van het O.M. in het ressort Den Bosch zijn toegestuurd. Daarnaast is gebruik gemaakt van een aantal dossiers die voor een ander onderzoek beschikbaar waren.

Bij de uiteindelijke keuze is er opgelet dat de zaken enige wezenlijke verschillen vertoonden wat betreft de kenmerken van daad, dader en omstandigheden. De drie zaken kunnen als volgt summier gekarakteriseerd worden:

zaak I - man van 30 jaar haalt met drie vrienden zijn gestolen bromfiets terug bij moeder van degene die hem heeft gekocht. Hij vertelt daarbij dat de politie hem heeft gestuurd.

zaak II - man van 75 jaar betast meisje van 9 jaar dat bij bureu logeert.

Het meisje komt enkele keren terug. De man was tien jaar eerder voor een soortgelijk delict voorwaardelijk geseponeed.

zaak III- vrouw van 31 jaar neemt tijdens boodschappen met tienjarig dochtertje in vijf zaken goederen weg met een totale waarde van ongeveer f 170,-. De vrouw is twee jaar geleden gescheiden en heeft financiële problemen.

In bijlage I vindt men een uitgebreidere samenvatting van de drie gevallen. De discussies zijn in het voorjaar van 1976 gehouden op de vier parketten 's-Hertogenbosch, Breda, Maastricht en Roermond. Er is door alle leden van het O.M. aan deelgenomen en tevens door een aantal parketsecretarissen. Deze niet-gegradueerde functionarissen hebben op verzoek van de ressortsleiding aan het project meegedaan in verband met hun betrokkenheid bij een experiment op het gebied van de organisatie en werkwijze van de arrondissementsparketten. Deze proef houdt ondermeer in een verdere inschakeling van de secretarissen in het voorbereidend werk ten behoeve van de behandeling van eenvoudige strafzaken.

Omdat het aantal deelnemers per parket voor een zinvolle discussie zodoende te groot werd zijn op drie van de vier parketten twee bijeenkomsten georganiseerd met gemiddeld ongeveer zeven personen. In Roermond kon met één sessie worden volstaan. Er zijn dus zeven bijeenkomsten geweest met in totaal 48 deelnemers. De procedure hierbij was als volgt. Ongeveer twee weken voor de discussie op het parket is de deelnemers een afschrift toegestuurd van het volledige dossier, vergezeld van een invulformulier per zaak. Hun is verzocht de drie zaken te behandelen en de ingevulde formulieren een uur voor de discussie in te leveren bij de gespreksleider van het WODC. Op het formulier, waarvan een voorbeeld te vinden is in bijlage 2, moest worden aangegeven of tot een sepot of tot een vervolging werd besloten. In geval van sepot kon worden gekozen uit vier sepotvormen. Daarnaast werd gevraagd een uitgebreide motivering van de beslissing te geven. Bij een vervolging bestond deze uit twee delen: ten eerste een motivering van de vervolging (als argument om niet te seponeren) en ten tweede een motivering van de sanctie, met het oog op de doeleinden die hiermee moesten worden bereikt. De uitgebreide schriftelijke weergave van beslissing en motivering heeft als voordeel dat deze belangrijke informatie vastgelegd wordt. Deze informatie vooraf gaf de discussieleiders tevens de gelegenheid de discussie enigermate te structureren, door ondermeer de belangrijkste meningsverschillen te noteren. Bij de aanvang van de discussie werd een kort overzicht gegeven van de genomen beslissingen. Daarna werden de uiteenlopende opvattingen van de deelnemers met elkaar geconfronteerd

waarna alle deelnemers hun eigen motivering konden toelichten en hun instemming met of kritiek op andermans beslissingen konden uiten. De discussie concentreerde zich uiteraard op de beslissing vervolgen of seponeren en de daarvoor gegeven motiveringen. De deelnemers is steeds gevraagd aan de gebruikte algemene sepotgronden meer inhoud te geven door een verwijzing naar de feitelijke gegevens van de strafzaak.

Van iedere discussie is een vrij uitvoerig verslag^{x)} gemaakt dat is toegezonden aan de deelnemers. Op basis van deze verslagen wordt hierna een overzicht gegeven van de resultaten van dit discussieproject.

^{x)} Deze verslagen zijn vervaardigd door Mr. F.W.M. van Straelen, wetenschappelijk onderzoeker bij het WODC, die alle discussiebijeenkomsten heeft bijgewoond.

4. De resultaten

Zoals al eerder is vermeld hebben de hoofdofficieren, vrijwel alle officieren en raio's en een aantal parketsecretarissen aan de discussie deelgenomen. De eerste drie groepen, die in het vervolg zullen worden aangeduid als "de officieren", telden in totaal 35 deelnemers. Van de parketsecretarissen hebben er 13 aan de discussie deelgenomen. Omdat in de huidige situatie de parketsecretarissen nog niet in alle parketten een belangrijke rol m.b.t. het sepotbeleid spelen is bij de presentatie van de resultaten uitgegaan van de beslissingen en motiveringen van de officieren. De gegevens van de secretarissen worden slechts vermeld voor zover deze een duidelijk ander beeld te zien geven dan dat van de officieren. Er zal nu eerst een overzicht gegeven worden van de frequentie waarin tot sepot of vervolging is besloten (4.1), waarna in het kort wordt ingegaan op de verschillen tussen de parketten (4.2). Vervolgens wordt aandacht besteed aan de diverse vormen van afdoening die door de deelnemers zijn gehanteerd (4.3) en tenslotte wordt nader ingegaan op het verschil in motiveringen (4.4).

4.1. De beslissingen van de deelnemers; een totaalbeeld

De deelnemers is dus gevraagd ten aanzien van de drie strafzaken te beslissen tot vervolgen of seponeren. Bij de beslissing tot seponeren moest worden aangegeven welke sepotvorm men op het oog had.

Vervolgen of niet-vervolgen

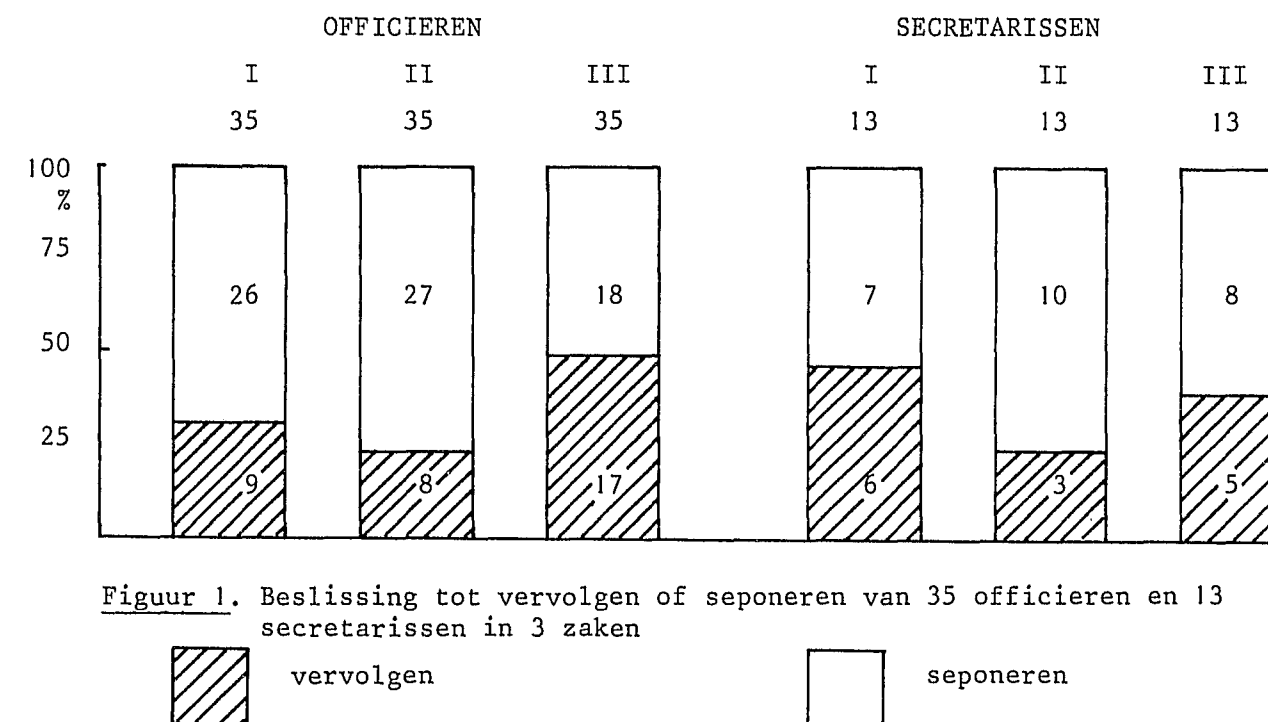
Welke beslissingen hebben de deelnemers nu genomen?

In de drie zaken is steeds door meer dan de helft van het totaal der deelnemers geseponeerd:

respectievelijk in zaak I, 33 sepot tegen 15 vervolgingen, in zaak II, 37 tegen 11 en in zaak III, 26 tegen 22. Figuur I geeft een beeld van de beslissingen van de officieren en secretarissen afzonderlijk. Hieruit blijkt dat in zaak I^{*)} (de teruggehaalde gestolen bromfiets) en zaak II (de ontucht van de oude man) door de officieren verhoudingsgewijs vaker is geseponeerd dan door de parketsecretarissen. In zaak III (de winkeldiefstal) is de situatie omgekeerd; hier is door de secretarissen frequenter geseponeerd. In deze zaak vertonen de officieren het grootste meningsverschil. Zeventien van hen zijn van mening dat vervolgd moet worden, achttien vinden een sepot op zijn plaats. In een volgende

*) Een aantal deelnemers, met name in Roermond, komt in zaak I tot een sepot op grond van onvoldoende bewijs. Een beleidsbeslissing is volgens hen in deze zaak niet mogelijk omdat de wederrechtelijkheid ontbreekt (In werkelijkheid leidde deze zaak tot een vervolging.)

paragraaf bespreken we de hierbij gegeven motiveringen.

Figuur 1. Beslissing tot vervolgen of seponeren van 35 officieren en 13 secretarissen in 3 zaken

vervolgen
  seponeren

De gekozen sepotvorm

Op het aan hen toegestuurde formulier hadden de deelnemers bij een beslissing tot seponeren de keuze tussen een kaal sepot (d.w.z. sepot zonder meer, waarbij de verdachte niets meer van zijn zaak hoort), een sepotbriefje, een berisping ten parkette en een voorwaardelijk sepot.

In onderstaand overzicht is te zien met welke frequentie de diverse sepotvormen door de officieren zijn gehanteerd.

	kaal sepot	sepot brief	berisping	voorw. sepot	totaal sepot
zaak I	17	2	6	1	26
zaak II	2	1	8	16	27
zaak III	-	4	5	9	18
	19	7	19	26	71

Er is per zaak een duidelijk verschil te constateren in de sepotvorm die gekozen wordt. In de zaak van de teruggehaalde bromfiets (I) kiest men overwegend

voor een sepot zonder meer (hieronder vallen echter ook zeven sepot op grond van onvoldoende bewijs). In zaak II (ontucht van oude man) verwacht men kennelijk meer van een voorwaardelijk sepot. Ook in zaak III (de winkeldiefstal) vindt men een sepot zonder meer niet op zijn plaats. De helft van de officieren die tot een sepot besluiten doet dit voorwaardelijk, de overigen doen de zaak ofwel door middel van een sepotbrief ofwel via een berisping ten parkette af.

Voor de drie zaken tezamen geldt dat het meest frequent (in 26 van de 71 sepotbeslissingen) gekozen is voor een voorwaardelijk sepot. De parketsecretarissen hebben relatief het vaakst een kaal sepot gekozen en zij zijn in vergelijking met de officieren iets terughoudender met het voorwaardelijk sepot en de berisping.

De gevorderde straf

De officieren hebben in de 3 zaken in totaal 34 maal besloten tot een vervolging. In zaak I waar negen officieren vervolgen, wordt overwegend een geldboete geëist van gemiddeld f 250,-. Door twee officieren wordt daarnaast nog een voorwaardelijke gevangenisstraf van respectievelijk één week en één maand gevorderd. In zaak II waar acht officieren vervolgen wordt door zes van hen een voorwaardelijke gevangenisstraf geëist, waarvan drie gecombineerd met een onvoorwaardelijke geldboete. De in deze zaak gevorderde straffen variëren van een voorwaardelijke boete van f 200,- tot 3 maanden voorwaardelijk plus f 250,- onvoorwaardelijk. De proeftijd varieerde van twee tot drie jaar. In zaak III is door 16 van de 17 vervolgende officieren uitsluitend een vermogensstraf gevorderd. De overwegend onvoorwaardelijke geldboetes bedragen 100 tot 200 gulden. Eén officier eiste naast de geldboete een voorwaardelijke gevangenisstraf van twee weken.

Samenvattend kunnen we stellen dat er in de zaken I en III een betrekkelijk grote overeenstemming wat betreft de eis bestaat, maar dat de in zaak II gevorderde straffen onderling nogal verschillen.

4.2. De verschillen tussen de parketten

Wanneer we de beslissingen per parket vergelijken gaan we uit van het totaal van de beslissingen in de drie zaken en berekenen op basis daarvan het aandeel van de sepot en vervolgingen. Zo zijn in 's-Hertogenbosch en Breda door tien officieren 30 beslissingen genomen. In Maastricht en Roermond is dit aantal 27 en 18. Figuur 2 laat zien hoe de beslissingen per parket zijn uitgevallen. In de kolommen staan de absolute aantallen sepot en vervolgingen vermeld.

Het gearceerde gedeelte geeft een procentuele weergave van het aantal vervolgingen op het totaal der beslissingen per parket.

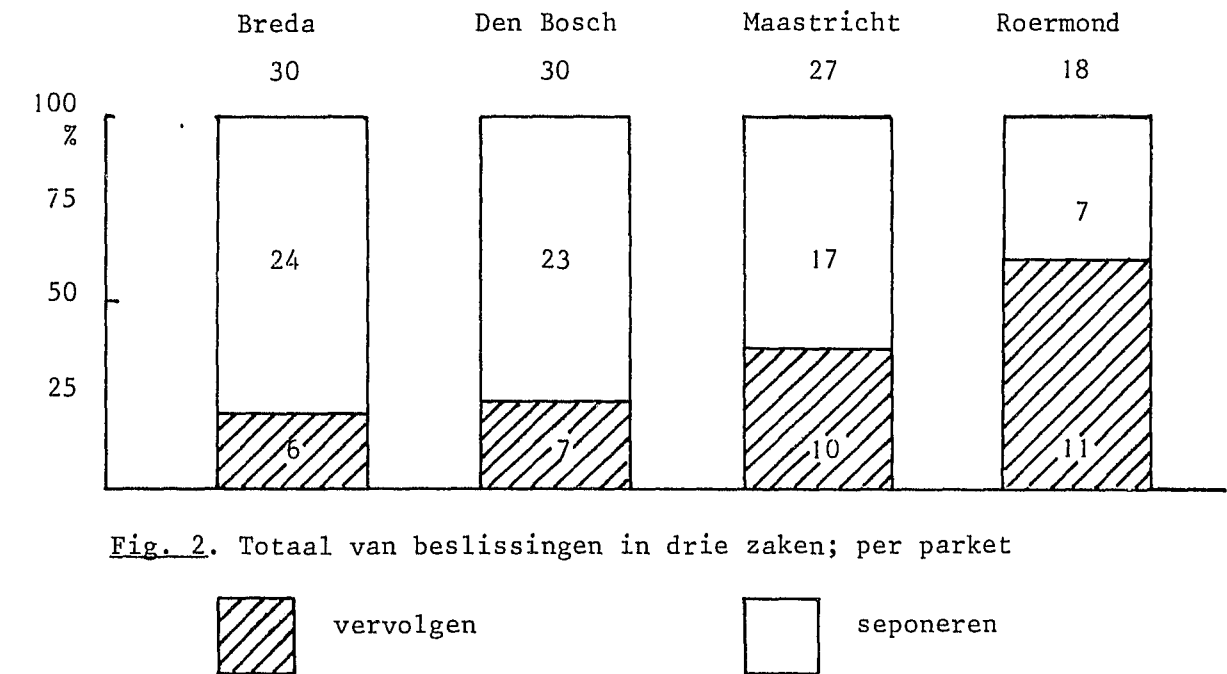

Fig. 2. Totaal van beslissingen in drie zaken; per parket

In Breda en 's-Hertogenbosch vormen de vervolgingen minder dan een kwart van de beslissingen terwijl ze in Roermond meer dan de helft van de beslissingen uitmaken, Maastricht neemt met iets meer dan een derde vervolgingen een tussenpositie in; hier zijn onder de 27 beslissingen 10 vervolgingen. We kunnen de positie van de twee uiterste parketten Breda en Roermond ook uitdrukken in een sepotpercentage. Zo is in Breda van de dertig beslissingen 80% sepot, terwijl in Roermond van de achttien beslissingen 39% in een sepot resulteert. Wanneer we binnen de parketten de beslissingen per officier bekijken, dan valt Breda op door het verhoudingsgewijs grote aantal officieren die alle drie zaken seponeren. We krijgen dan het volgende beeld:

	Aantal officieren met 3 sepot
Breda	6 van de 10 officieren
Den Bosch	4 van de 10 officieren
Maastricht	3 van de 9 officieren
Roermond	1 van de 6 officieren

De uitkomst van Breda onderscheidt zich duidelijk van de situatie tijdens het onderzoek van 1971/72 toen dit parket bij de twee parketten behoorde die relatief vaker vervolgde. Ten aanzien van Roermond moet erop worden gewezen dat het hier gegeven beeld niet geheel in overeenstemming is met het percentage beleidssepots van Roermond in de landelijke tabel die in de inleiding is opgenomen. Daar heeft het parket Roermond relatief meer sepots.

Dat ook het parket Den Bosch terughoudend is in zijn vervolgingsbeleid bij minder ernstige feiten, blijkt uit de hierna volgende cijfers.

	Aantal officieren die in tenminste 2 van de 3 zaken vervolgen
Den Bosch	1 van de 10 officieren
Breda	2 van de 10 officieren
Maastricht	3 van de 9 officieren
Roermond	4 van de 6 officieren

Ook hier wijkt de uitkomst van het parket in Roermond duidelijk af van die van Den Bosch en Breda. De officieren in Maastricht komen in hun beleid toch dichter bij Breda en Den Bosch dan bij Roermond.

Wanneer we de beslissingen van de secretarissen per parket vergelijken, valt op dat de secretarissen in Roermond het parketbeleid volgen: de drie secretarissen komen in 9 beslissingen 5 maal tot een vervolging. In Den Bosch vertonen de secretarissen een duidelijk minder gematigde houding dan de officieren: hier komen de drie secretarissen 6 maal tot een vervolging bij hun 9 beslissingen. In Breda handelen de secretarissen weer in de lijn van het parketbeleid: de zes secretarissen nemen in totaal 18 beslissingen en daaronder zijn slechts 3 vervolgingen. In Maastricht heeft slechts één secretaris aan het discussieproject deelgenomen.

Gaan we tenslotte na of er binnen de parketten sprake is van een voorkeur voor een bepaalde vorm van afdoening binnen de sepots, dan valt op dat in Breda, ook verhoudingsgewijs, het meest gebruik gemaakt wordt van zowel de berisping ten parkette als van het voorwaardelijk sepot.

4.3. De waardering van de verschillende vormen van afdoening

Hieronder zal worden aangegeven hoe de officieren de verschillende wijzen van afdoening beoordelen. De waardering door de officier van de verschillende mogelijkheden die het strafrecht biedt ter afdoening van strafzaken, dus van

het zogenaamde strafrechtelijke instrumentarium, kan van invloed zijn op zijn beslissing. Wat verwacht een officier van een berisping of van een voorwaardelijk sepot en wat is volgens hem het effect van een strafzitting? Per vorm van afdoening zal nu weergegeven worden wat hierover in de discussies naar voren is gebracht.

Het kaal sepot (19 van de 105 beslissingen)

Deze vorm van sepot, waarbij de verdachte zonder meer wordt geseponneerd en verder niets meer hoort van de afdoening van zijn zaak wordt door de meerderheid gezien als eenvoudigste en lichtste wijze van afdoening.

Voor het als regel zonder berichtgeving seponeren, wordt door de officieren als reden opgegeven het te grote aantal te behandelen zaken.

In zaak I is een enkele keer opzettelijk het kaal sepot gekozen, vanwege de onzekerheid waarin de dader daardoor zou blijven verkeren. Deze onzekerheid wordt door deze deelnemers als een effectief middel tegen eventuele recidive gezien. In het algemeen denkt men bij deze sepotvorm echter niet aan de mogelijkheid van gedragsbeïnvloeding.

De sepotbrief (7 van de 105 beslissingen)

Voor enkele officieren is, wanneer zij seponeren, een sepotbrief regel, voor de meesten vormt dit een uitzondering. Niet alleen verschilt men nogal van mening over het effect ervan, maar evenzeer over het extra werk dat deze sepotvorm met zich brengt. Voor wat betreft het effect ervan zijn sommige deelnemers van mening dat de sepotbrief in enkele gevallen harder aan kan komen dan een berisping. Anderen menen dat het juist een veel lichtere afdoening is omdat de dader op een gemakkelijke manier van zijn onzekerheid af is. De meeste deelnemers achten een gang naar het gerechtsgebouw voor een berisping ingrijpender dan een sepotbrief. Ondanks het feit dat de sepotbrief slechts in betrekkelijk weinig gevallen is gebruikt, wordt zoals bij navraag blijkt, door de meerderheid van de officieren aan deze sepotvorm de voorkeur gegeven boven het niet bekend maken van het sepot.

De berisping ten parkette (19 van de 105 beslissingen)

Van de berisping is even vaak gebruik gemaakt als van het sepot zonder meer. Wat de mening over de effectiviteit ervan betreft kan gezegd worden dat het speciaal de zogenaamde kinderofficieren zijn die veel van deze sepotvorm verwachten. In de drie zaken is met een verschillend oogmerk tot het geven van een berisping besloten. Zo is in zaak I bijvoorbeeld door sommige officieren opgemerkt, dat het weliswaar om een gering feit gaat, maar dat een terecht-

wijzing door middel van een berisping toch op z'n plaats is. Bij zaak II is weer een heel ander gebruik van de berisping gemaakt. Hier wordt eerder in termen van "een gesprek" ten parkette gesproken, omdat verschillende deelnemers vinden dat na de inverzekeringstelling toch nog iets moet worden gedaan om de strafrechtelijke confrontatie af te ronden. In zaak III is meerdere malen de berisping gekozen om, gezien de situatie waarin de vrouw zich bevond, toch een zekere voorbereiding te hebben voor een confrontatie op de zitting, indien zij opnieuw een winkeldiefstal zou plegen. Wanneer men zijn oordeel bij het lezen van de stukken nog onvolledig heeft gevormd, wordt weleens besloten tot een berisping met de bedoeling de mogelijkheid open te houden eventueel een voorwaardelijk sepot aan te kunnen zeggen. Sommige deelnemers die geen vertrouwen hebben in de effectiviteit van een berisping zijn van mening dat een officier met meer effect zijn berispende opmerking op een rechtszitting zou kunnen plaatsen. Tijdens de discussies is opgevallen dat de parketsecretarissen over het algemeen minder van de berisping verwachten dan de officieren.

Het voorwaardelijke sepot (26 van de 105 beslissingen)

Met name bij zaak II is uitgebreid gesproken over het effect van een voorwaardelijk sepot. Het was bij deze zaak de vraag of bij een dergelijk sepot zinvolle voorwaarden kunnen worden gesteld ten aanzien van de 75-jarige man. Kan men de voorwaarden een zinvolle inhoud geven zonder dat deze onrechtvaardig zwaar zullen zijn?

Voor de deelnemers die menen dat dit niet het geval is, bestaat in sommige gevallen het dilemma dat een lichtere sepotvorm eveneens ontoelaatbaar zal zijn, omdat deze man in een vorig geval al voorwaardelijk was geseponeerd. Zij vinden dat men niet aan de gang kan blijven met voorwaardelijke sepot, omdat een dergelijk sepot niet toestaat een volgende keer zonder meer weer te seponeren. Anderen zijn van mening dat de betekenis van het voorwaardelijk sepot van 10 jaar terug niet moet worden overtrokken en dat hier best een onvoorwaardelijk sepot kan worden uitgesproken, omdat men de vorige beslissing anders moet waarderen.

In het algemeen is men verdeeld over het gebruik van het voorwaardelijk sepot. Sommige officieren zien helemaal af van deze sepotvorm (men zit dan op de stoel van de rechter) anderen gebruiken hem per dader hoogstens één keer, weer anderen menen dat er goed gebruik van kan worden gemaakt.

De vervolging (34 van de 105 beslissingen)

Bij de beslissing tot vervolgen speelt natuurlijk de interpretatie van het

opportuïteitsbeginsel een belangrijke rol. Het standpunt dat de officier inneemt tussen de uitersten van vervolgen tenzij ..... en niet vervolgen tenzij ..... is van invloed op zijn benadering van het strafbare feit. Zo heeft men zich tijdens de discussies wel afgevraagd of de hoge leeftijd van de dader in de tweede strafzaak voldoende is om een uitzondering op de vervolgingsregel te maken. Tegelijkertijd is door anderen in deze strafzaak de vraag gesteld of een vervolging van enig nut kan zijn gezien de leeftijd van de dader. Deze deelnemers gaan er bij de beoordeling van het delict in zaak II vanuit, dat het strafrecht alleen moet ingrijpen wanneer daarmee iets bereikt zou kunnen worden. De deelnemers die met dit uitgangspunt niet instemmen zijn van mening dat het strafrecht in principe een juiste reactie is op de criminaliteit. Men herkent in deze argumenten de verschillen in uitgangspunten. Iets concreter heeft men tijdens de discussies van gedachte gewisseld over de effecten die een strafproces voor de dader heeft. Met name ten aanzien van zaak III verschilt men vaak van mening over het effect van het strafproces op de alleenstaande vrouw. In dit verband worden verschillende veronderstellingen geuit. Het proces schrikt haar af nogmaals te stellen. Het proces berokkent haar meer schade dan bedoeld is met een vervolging, waardoor de opbrengst voor de samenleving in geen verhouding staat tot de schade aan het individu. Het proces is iets waar de vrouw recht op heeft, omdat zij gehoord wil worden. Bij de keuzen tussen de vervolging of sepot met een berisping is vooral in zaak I het effect van een rechtszitting afgewogen tegen het effect van het moeten verschijnen voor de officier. Sommige deelnemers zijn van oordeel dat een zitting effectiever is om vast te stellen dat er sprake is van normovertreding dan bijvoorbeeld een berisping ten parkette. Anderen zijn van mening, dat door de onbekendheid van de dader in zaak I met het Nederlandse rechtssysteem, evenveel effect van een berisping is te verwachten.

4.4. De verschillen in motivering

Tijdens de discussie is door de gespreksleiders met name aandacht besteed aan de door de officieren gegeven motiveringen. De motiveringen kunnen een aanknopingspunt geven voor de verklaring van de verschillen in beslissing. In deze paragraaf zal per zaak worden aangegeven wat de belangrijkste argumenten in de besluitvorming zijn geweest.

Motiveringen in zaak I (26 officieren seponeren - 9 vervolgen)

Bij deze strafzaak, waar het gaat om een man van ongeveer 30 jaar die met drie vrienden zijn gestolen brommer terug gaat halen bij de huidige eigenaar (met de

smoes door de politie gestuurd te zijn), keren bij de deelnemers die seponeren twee argumenten steeds terug: 1. de dader is first offender; 2. de daad is voorstelbaar, omdat hij zijn rechtmatig eigendom terughaaft. Hiertegenover stellen degenen die vervolgen veelal de volgende twee argumenten: 1. het is een ontoelaatbare eigenrichting; 2. er is sprake van een zeer verwerpelijke intimidatie

In het algemeen wordt aan het intimiderend karakter van het optreden van de dader door de seponeerders niet zo zwaar getild. Men stelt zich hier wel de vraag of een dergelijke intimidatie bedoeld was of niet. Dat de dader first offender is, is door sommige officieren die vervolgen wel bij de vaststelling van de hoogte van de eis in aanmerking genomen. Uit de verschillende argumenten is duidelijk het verschil in interpretatie van het gebeuren te herkennen. Het ene deel van de deelnemers kan zich verplaatsen in de situatie van de dader, die tenslotte zijn rechtmatig eigendom ging terughalen en daar zo z'n eigen manier voor had, terwijl het andere deel in het feit een voorbeeld van een uitgekende eigenrichting ziet.

Motiveringen in zaak II (27 officieren seponeren - 8 vervolgen)

In zaak II (een oude man die handtastelijk is geweest bij een meisje van negen jaar) worden door officieren die seponeren veelal de volgende argumenten genoemd: 1. de hoge leeftijd van de dader; 2. er was geen letsel bij het slachtoffer; 3. er is geen herhaling te verwachten; 4. het gedrag van het meisje heeft mede tot de daad aanleiding gegeven; 5. er heeft al een in verzekeringstelling plaats gehad, die voor de bejaarde man hard is aangekomen. Hiertegenover staan als argumenten van de vervolgers: 1. de dader heeft al eerder een soortgelijk delict gepleegd; 2. zijn manier van optreden is zeer verwerpelijk; 3. toezicht van de reclassering is gewenst; 4. ondanks de hoge leeftijd is herhaling niet uitgesloten.

Een belangrijk aspect van deze strafzaak vormt de hoge leeftijd van de dader. Voor sommige officieren is de dader te oud voor toepassing van het strafrecht, enkele anderen zijn van mening dat in het algemeen ook een zeer oud iemand recht heeft op een vonnis. Er is hierbij uitgebreid gesproken over de mogelijkheden en onmogelijkheden van het strafrecht in dergelijke gevallen. Volgens enkele deelnemers is bij dit delict juist van ouderen herhaling te verwachten; het merendeel van de officieren ziet echter geen gevaar voor recidive. De meeste officieren vinden dat het tien jaar eerder gepleegde delict niet meer in beschouwing moet worden genomen. Enkel een zijn echter van mening dat, gezien het voorwaardelijk sepot van 10 jaar geleden, nu geen lichtere afdoening kan plaatsvinden omdat dit voor de dader onbegrijpelijk zou zijn. Door verschillen-

de deelnemers is gewezen op het leed dat de in verzekeringstelling al aan de oude man heeft berokkend. Hierdoor zou een verdere terechtwijzing achterwege kunnen blijven. De deelnemers die minder zwaar aan de hoge leeftijd van de dader tillen, nemen deze nevenwerking van de in verzekeringstelling niet in hun motivering op. Bij de beoordeling van de daad als zodanig bestaan verschillen in de waardering van de rol die het meisje bij het strafbare feit heeft gespeeld. Had zij, door na de eerste betasting door de oude man weer naar hem terug te gaan, de daad niet erg gevonden of misschien wel onbewust uitgelokt? Ook het eventuele letsel is verschillend beoordeeld.

Motiveringen in zaak III (18 officieren seponeren - 17 vervolgen)

Bij de behandeling van de derde zaak (enkele winkeldiefstallen gepleegd door vrouw in het bijzijn van haar dochtertje) worden voor de sepotbeslissing de volgende argumenten aangevoerd: 1. de vrouw verkeerde gezien haar situatie in een labiele toestand; 2) de vrouw is first offender; 3) er is geen herhaling te verwachten; 4) de schade is vergoed; 5) het advies in het reclasseringsrapport is van belang. De officieren die vervolgen motiveren dit met de volgende argumenten: 1) de diefstal is op te grote schaal gepleegd; 2) er is sprake van een strooptocht; 3) de vrouw zal dit wel eerder hebben gedaan; 4) de aard van de goederen verraadt een planmatige diefstal; 5) de aanwezigheid van het kind maakt haar daad nog verwerpelijker.

Bij de discussie rond deze strafzaak speelt de interpretatie van het geheel aan feiten eveneens een grote rol. Een steeds terugkerend discussiepunt hierbij is de vraag, of er sprake was van een vooropgezette strooptocht of van een incidentele diefstal ingegeven door de benarde situatie waarin de vrouw zich bevond. De keuze die op dit punt wordt gemaakt bepaalt voor een groot deel de beslissing, vervolgen of niet vervolgen. Deze keuze is ook van invloed op de beoordeling van andere aspecten van de daad. Wanneer gesproken wordt van een strooptocht, dan wordt ook vaak verondersteld dat het niet de eerste keer was dat de vrouw stal. Ook de aard en de omvang van de goederen die werden weggenomen worden door de vervolgers anders geïnterpreteerd dan door diegene die seponeren. Terwijl aanwezigheid van het kind voor de vervolger het delict nog ernstiger maakt, is dit voor de seponeerders vaak een reden om aan te nemen dat het slechts om een incidentele diefstal gaat.

Bij deze strafzaak is ook meerdere malen de waarde van het reclasseringsrapport ter sprake gekomen. Verschillende deelnemers merken op dat zij in zo'n geval als dit gewoonlijk geen rapport aanvragen, maar zonder meer vervolgen. Enkele van hen menen met de informatie uit het rapport in dit geval toch van vervolging te moeten afzien.

4.5. De verschillen in beslissing; een andere invalshoek.

Zoals naar voren kwam in een ander onderzoek bleek ook hier dat sommige officieren bij de behandeling van deze (drie) zaken eerder geneigd zijn tot seponeren terwijl andere officieren eerder neigen tot vervolgen. Zo kunnen uit de 35 officieren twee groepen van elk tien deelnemers worden samengesteld die onderling vrij sterk van elkaar verschillen wat betreft de genomen beslissingen, en wel als volgt:

de seponeerders: 10 officieren met 3 sepot, waarvan tenminste 2 onvoorwaardelijk

de vervolgers : 10 officieren met tenminste 2 vervolgte zaken en hetzij een voorwaardelijk, hetzij een technisch sepot.

Wanneer we nu van deze twee groepen de motivering in de drie zaken vergelijken dan blijkt dat beide groepen zich duidelijk van elkaar onderscheiden. Bij officieren met een overeenkomstige beslissing vinden we in een bepaalde zaak steeds dezelfde argumenten terug. Hoewel per zaak niet steeds dezelfde aspecten worden benadrukt, blijkt de waardering van het gebeurde per groep wel gemeenschappelijk als ernstig of minder ernstig, belangrijk of onbelangrijk uit te vallen. Wanneer we het geheel aan argumenten dat in de drie strafzaken per onderscheiden groep is gebruikt vergelijken, dan valt op dat niet alleen *per zaak* tussen de seponeerders en vervolgers een verschil in ondertoon is te herkennen, maar dat dit ook ten aanzien van de *drie zaken tezamen* het geval is. Zo zien we bij de seponeerders steeds een relativering van de ernst van het feit - met een verwijzing naar de geringe verontrusting, die is veroorzaakt of de afwezigheid van letsel, of het incidentele karakter van het feit - terwijl we bij de vervolgers het tegengestelde waarnemen. Hier zien we in elke strafzaak opnieuw een accentuering van de kans op recidive en van de omvang en ernst van het feit.

De indruk wordt gewekt, dat men los van de concrete strafzaak verschilt in de geneigdheid tot vervolgen of seponeren. Vanuit een min of meer vaststaande opvatting over (de grenzen van) het opportunititeitsbeginsel worden de verschillende aspecten van de strafzaak gewogen. De betekenis die de officier in het algemeen aan het opportunititeitsbeginsel verleent bepaalt mede zijn beoordeling van de verschillende details van elke concrete strafzaak.

Hier blijkt iets van de rol van de persoon van de straftoemeter bij het ontstaan van de verschillen in de straftoemeting. Door de bij de officieren bestaande verschillen in houding tegenover bijvoorbeeld de criminaliteit en de strafrechtspleging wordt de feitelijke informatie verschillend gewaardeerd. Hoewel het in het

onderzoek van Hogarth ¹²⁾ gaat over het straftoemtingsbeleid van de rechter, is het principe van de invloed van de persoon op het besluitvormingsproces ook van toepassing op de officieren van justitie in de fase van het vervolgingsbeleid. Ten behoeve van het rapport over de harmonisering van het straftoemtingsbeleid in het ressort Arnhem is een beperkte literatuurstudie verricht naar de factoren die van invloed zijn op de straftoemeting, waarbij de studie van Hogarth centraal stond. We nemen hier nu dat gedeelte ervan over dat relevant is voor het onderhavige verslag.

Om de samenhang van de verschillende factoren in de straftoemeting duidelijk te maken, voert Hogarth twee afzonderlijke analyses uit. In de eerste gaat hij na wat de invloed is van 12 objectieve kenmerken van de strafzaak op de uiteindelijke beslissing. Deze kenmerken waren: de ernst van het feit, het type slachtoffer, het geslacht van het slachtoffer, de relatie van de dader met het slachtoffer, het aantal ten laste gelegde feiten, het feit of de verdachte bekent, de leeftijd van de dader, zijn geslacht, zijn burgerlijke staat, zijn beroep, zijn strafblad en het tijdsverloop sinds de vorige veroordeling. Al deze factoren bleken de keuze van de soort straf te beïnvloeden, maar alleen de ernst van het misdrijf en de lengte van het strafblad waren echt van betekenis voor de zwaarte van de straf. De invloed die deze twee variabelen op de strafmaat hadden was bovendien niet erg groot (slechts 20% van de schommelingen in de strafmaat werd door deze twee factoren verklaard).

In een tweede analyse kiest Hogarth daarom als uitgangspunt bij zijn onderzoek de straftoemeting bezien vanuit de persoon van de rechter.

Hij is tenslotte degene die alle informatie over daad en dader moet waarderen teneinde tot zijn beslissing te komen. Daarom heeft het weinig zin om van de objectieve informatie uit te gaan. Het gaat om zijn perceptie van de kenmerken van de zaak. Dan blijkt dat de feitelijke kenmerken van de zaak (maar nu zoals de rechter deze percipieert) niet alleen samenhangen met de soort straf, maar dat zij bovendien voor een groot deel de zwaarte van de straf bepalen (50% van de schommelingen in de zwaarte van de straf werd er door verklaard). Wanneer men de zeer verschillende waardering door de straftoemeters van de feitelijke kenmerken in aanmerking neemt blijkt wel degelijk een verband tussen deze kenmerken en de

12) Hogarth, J. Sentencing as a human process. Toronto, University of Toronto Press, 1971.

zwaarte van de straf te bestaan. Het verschil in waardering van de delictinformatie door de straftoemeters blijkt van groot belang te zijn.

Hogarth vraagt zich dan vervolgens af hoe het komt dat de straftoemeter de informatie ziet zoals hij die ziet.

Hier blijken de *attituden* van de rechter een belangrijke rol te spelen. Deze attituden maken het hem mogelijk dat hij bij zijn selectie en beoordeling van de informatie over een strafzaak, niet steeds opnieuw zijn gehele normen en waardepatroon voor zichzelf duidelijk behoeft te maken.

De attituden vormen als het ware de waarderende categorieën die klaar liggen en die als een zeef bij het gebruik en de waardering van de informatie dienen. Hierdoor kunnen de rechters vaststellen wat voor een soort gedraging het delict is, en welke strafrechtelijke maatregel het meest op zijn plaats is. Het maakt dat de straftoemeter de informatie zodanig verwerkt, dat het resultaat in overeenstemming is met zijn persoonlijke waarderings, met zijn eigen zelfbeeld. Het selectieve informatiegebruik stelt hem in staat voor zichzelf een zekere consistentie in zijn straftoemeting te bereiken.

Aan de vorming van deze attituden blijken vele factoren bij te dragen.

Verschillende persoonskenmerken zoals de familie-achtergrond, opleiding, religie en voorgaande ervaringen, maar ook de work-load en de demografische kenmerken zijn in dit verband van belang. Opvallend was, dat de leeftijd slechts van invloed bleek op het gevoel van zelfvertrouwen en gematigdheid in attituden en overtuiging. Naast de invloed van de attituden vindt Hogarth als belangrijke hiermee samenhangende factor de *complexiteit van het denkproces*. Met de complexiteit van het denkproces wordt door Hogarth bedoeld, de mate waarin de informatie op een subtiele en complexe wijze door de straftoemeter wordt gebruikt. De attituden predisponeren als het ware tot een bepaalde manier van reageren, terwijl de zogenaamde cognitieve complexiteit hierin nuanceert tot een feitelijke reactie. Hiermee draagt ook deze vaardigheid bij tot het in meer of mindere mate voldoen aan de (menselijke) behoefte aan een consistent zelfbeeld.

Uit verschillende onderzoeken is in het verleden al gebleken dat factoren die samenhangen met de persoon van de straftoemeter ieder voor zich een zekere invloed op de straf hebben. Hogarth heeft aannemelijk gemaakt dat er onder andere invloed van deze factoren uitgaat door middel van hun bijdrage aan de vorming van de attituden. De persoonskenmerken van de straftoemeter hebben hun invloed op zijn beslissing via deze attituden.

Het straftoemetingsproces verloopt niet mechanisch of neutraal. Het heeft te maken met waarden en gevoelens. De attituden en de complexiteit van het denken zorgen ervoor dat de informatie over een strafzaak wordt geselecteerd en gewaardeerd, waardoor verschillen in de beslissingen van de straftoemeters kunnen ontstaan.

5 Slotbeschouwing

In dit rapport is verslag uitgebracht van het discussieproject dat in het ressort 's-Hertogenbosch in het begin van 1976 met medewerking van het WODC heeft plaatsgevonden. Voorafgaand daaraan is in hoofdstuk 2 van dit rapport in het kort ingegaan op de resultaten van een onderzoek naar het sepotbeleid dat in het begin van de zeventiger jaren in dit ressort is verricht. De resultaten van dat onderzoek hebben namelijk mede richting gegeven aan de opzet en uitvoering van het latere discussieproject.

Doel van het vorig jaar uitgevoerde project was ondermeer het verkrijgen van inzicht in de oorzaken van de verschillen in beleid, op basis waarvan mogelijk een bijdrage geleverd zou kunnen worden aan een verdere harmonisering van het sepotbeleid.

We zullen nu eerst de belangrijkste resultaten van het discussieproject in het kort weergeven.

De discussie is zoals eerder is uiteengezet gevoerd aan de hand van drie strafzaken. In zaak I is door de officieren 26 maal besloten tot sepot en 9 maal tot vervolging; in zaak II zijn 27 sepotbeslissingen en 8 vervolgingen en in zaak III seponeren 18 officieren en vervolgen er 17.

Over het geheel genomen zijn er dus wel enkele opvallende verschillen in beslissingen te constateren met name in de derde zaak (de winkeldiefstal) bestaat een groot verschil van mening: de ene helft van de officieren vindt een vervolging op zijn plaats, de andere helft acht een sepot de meest geeignede beslissing. Opvallend is verder dat er een grote voorkeur blijkt te bestaan voor het voorwaardelijk sepot. In de zaken II en III is ruim de helft van alle sepoten voorwaardelijk. Daarnaast wordt betrekkelijk frequent gebruik gemaakt van de berisping ten parkette. Vermeldenswaard is dat de parketsecretarissen juist ten aanzien van deze twee sepotvormen terughoudender zijn dan de officieren. Wat de beslissing tot vervolgen betreft, kan gesteld worden dat in twee van de drie zaken (I en III) een betrekkelijk grote overeenstemming bestaat in de aard en omvang van de geëiste straf.

Wanneer we het totaal van de beslissingen in de drie zaken per parket bekijken, dan blijkt dat in Breda en Den Bosch meer dan drie kwart van de beslissingen tot een sepot leiden, terwijl in Roermond net iets minder dan een derde sepotbeslissingen zijn genomen. Het parket te Maastricht neemt een tussenpositie in met bijna tweederde sepoten. Het "beleid" in Breda van 1976 onderscheidt zich duidelijk van de onderzoekuitkomsten in 1971, toen in meerderheid vervolgd werd en het beleid in Breda in grote lijnen overeenkwam met dat van Roermond.

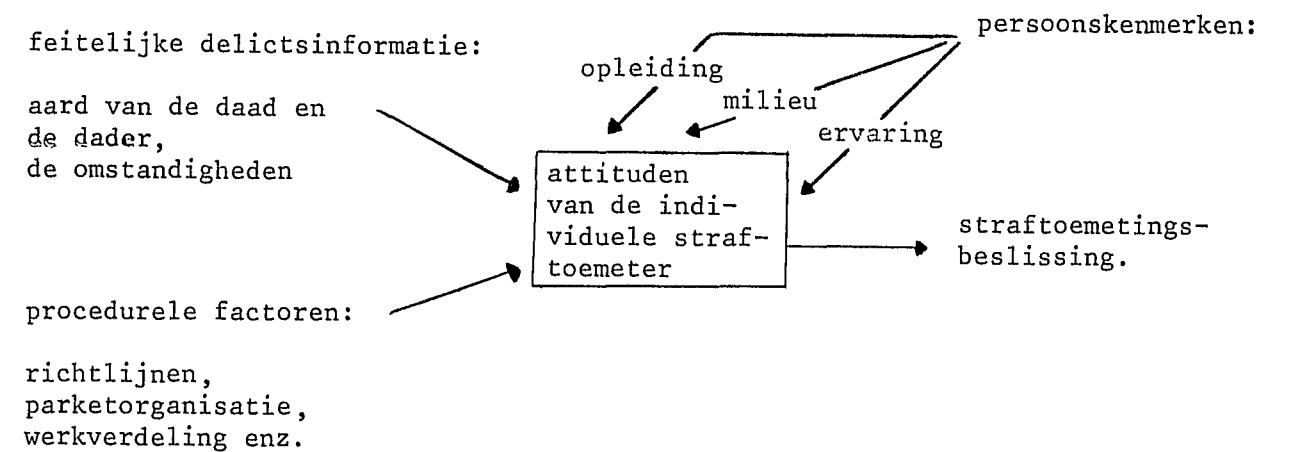
Naast het verschil in beslissingen bestaat er bij de officieren ook een verschil in verwachtingen omtrent het effect van hun beslissingen. Tijdens de discussies kwam naar voren dat er bijvoorbeeld uiteenlopend wordt geoordeeld over het effect van de diverse sepotvormen. De één verwacht in een bepaalde zaak veel van een voorwaardelijk sepot of van een berisping ten parkette, een ander ziet hier weinig in. Hetzelfde geldt voor het strafproces, ook ten aanzien van het effect daarvan worden zeer verschillende veronderstellingen geuit. Zo vinden sommige officieren met betrekking tot zaak II dat vanuit een oogpunt van gedragsbeïnvloeding het van belang is dat de oude man wordt gedagvaard, terwijl anderen hiervan geen positief effect verwachten.

We hebben in dit project weer eens kunnen constateren dat de feitelijke informatie over de strafzaak zeker niet de enige factor is die de beslissing bepaalt. Verschillen in deze gegevens kunnen slechts zeer ten dele verschillen in beleid verklaren.

Wanneer we het geheel van motiveringen overzien blijkt, dat de verschillen hierin bij de strafvordering per zaak voor een groot deel dezelfde zijn als de verschillen tussen de argumenten van de seponerders en vervolgers over de drie zaken tezamen. Met andere woorden de ondertoon van de sepotargumenten enerzijds en vervolgingsmotiveringen anderzijds is in de drie zaken binnen de onderscheiden groepen seponerders en vervolgers hetzelfde. De opvatting over de hantering van het opportunititeitsbeginsel lijkt in hoge mate de waardering van de feitelijke delictsinformatie te bepalen. Dit leidt volgens ons in veel gevallen al in een vroeg stadium van de behandeling van de zaak tot een waardering van het gehele feit in termen van waarschijnlijk vervolgen of waarschijnlijk seponeren. Pas daarna volgt een meer gedetailleerde afweging van de verschillende aspecten van het delict. Die afweging wordt echter gekleurd door de eerste indruk en bevestigt meestal de "voorlopige" beslissing. Een duidelijke illustratie van de veronderstelling vinden we in zaak III, de winkeldiefstal. Opmerkelijk is dat in elk parket sommige officieren de reeks winkeldiefstallen van de vrouw karakteriseren als een ware strooptocht. Deze kwalificatie kleurde het hele verdere beeld van de zaak. Men zag in de handeling van de vrouw duidelijk een element van planning en men veronderstelde zondermeer dat zij dit ook wel eerder gedaan had. Deze kijk op de zaak leidde onvermijdelijk tot een vervolging. Andere officieren zagen het gebeurde meer als een incidenteel geval veroorzaakt door de tijdelijk labiele situatie waarin de vrouw verkeerde. Deze benadering leidde onveranderlijk tot een sepot.

Het ligt voor de hand te veronderstellen dat de betekenis die men aan het opportunititeitsbeginsel geeft, voor een belangrijk deel samenhangt met de persoon van de officier. Van die persoon zijn het weer met name de attituden, zoals onder andere Hogarth heeft uiteengezet, die hem predisponeren tot het nemen van bepaalde beslissingen.

In principe zijn er dus meerdere factoren van invloed op het vervolgingsbeleid. We kunnen ons dit als volgt schematisch voorstellen.

Uiteraard kan het schema worden aangevuld met andere factoren zoals de ontwikkeling van de criminaliteit of van bepaalde delictsvormen in een bepaalde regio. Volgens ons vormen de hier gepresenteerde factoren echter een vruchtbaar uitgangspunt voor een verklaring van het verschil in beleid. Daarbij is de manier waarop de officier de informatie die hem ter beschikking staat verwerkt van cruciale betekenis voor de richting van de uiteindelijke beslissing. De persoon van de officier fungeert hier als het ware als een filter van de informatie die hem bereikt. Bovendien selecteert hij de gegevens volgens eigen criteria en waardeert hij de aldus gekozen informatie op een persoonlijke wijze.

Het sepotbeleid maakt alleen al kwantitatief gezien een belangrijk deel uit van het vervolgingsbeleid van het OM. Uit overweging van rechtsgelijkheid is het van groot belang dat dit beleid tot stand komt door een grote mate van overeenstemming in achterliggende uitgangspunten en zodoende leidt tot meer eenheid in de beslissingen. Hoe kan men nu de verschillen in vervolgingsbeleid die niet het gevolg zijn van verschillen in de aard van de strafzaak of de persoon van de verdachte, zoveel mogelijk terugdringen?

In het rapport over harmonisering van de straftoemeting in het ressort Arnhem zijn hiertoe reeds een aantal voorstellen ontwikkeld. We presenteren hier die

mogelijkheden die in overweging genomen kunnen worden bij een poging tot verdere harmonisering van het vervolgingsbeleid.

In principe zijn er voor een poging in deze richting drie aangrijpingspunten mogelijk. Men kan zich richten op de werving en selectie van de ambtenaren die het OM zullen gaan bemannen. Men kan trachten de opleiding van deze ambtenaren te veranderen en men kan trachten door middel van organisatorische maatregelen een grotere harmonie te bereiken.

Ten aanzien van de *werving en selectie* kunnen we kort zijn. Het lijkt wel mogelijk de accenten op deze punten zó te verleggen dat meer mensen in opleiding worden genomen die geneigd zijn het OM als een beleidsinstantie te zien en die als gevolg daarvan zich ook meer rekenschap geven van de resultaten van dat beleid in zijn totaliteit. Eenvoudig zal een dergelijke aanpak echter niet zijn. Bovendien roept zij, dat is duidelijk, een aantal principiële vragen op. We zullen deze mogelijkheid daarom buiten beschouwing laten. Een tweede aangrijpingspunt ligt zoals gezegd in de *opleiding*. Die opleiding leidt er op het ogenblik toe dat het OM bemand is met mensen bij wie de individuele aanpak voorop staat. Iedere zaak wordt door iedere officier door zijn eigen bril bekeken en op zijn eigen merites beoordeeld zonder dat men zich al te veel bekommert om het uiteindelijke gezicht van het OM als geheel. Gezien de historie van de rechterlijke macht in ons land is dat ook wel begrijpelijk. Nadat aanvankelijk de rechter slechts werd gezien als "la bouche de la loi" is de tendens tot individualisering geleidelijk aan steeds groter geworden. De rechterlijke vrijheid en daarmee ook het zogenaamde "freies Ermessen" van het O.M. is dientengevolge steeds uitgebreid. Op zich is dat een goede zaak en een noodzakelijke voorwaarde om individualisering mogelijk te maken. Die individualisering mag echter alleen gekoppeld zijn aan de kenmerken van zaak en dader. Waar ze ertoe leidt dat ook gelijke zaken verschillend worden beoordeeld is voor haar geen plaats en werkt ze de rechtsongelijkheid in de hand. Wanneer de opleiding voor leden van de rechterlijke macht en in dit geval speciaal die van het O.M. er, meer dan thans, op gericht zou zijn duidelijk te maken dat de laatstgenoemde verschillen inacceptabel zijn (ook al zijn ze vanzelfsprekend niet beoogd), dan kan dat een eerste aanzet zijn tot een meer beleidsgericht denken bij de individuele leden van het O.M.. Vanzelfsprekend zal een zekere subjectiviteit in de beoordeling van de elementen van een strafzaak niet te vermijden zijn, maar de verschillen zoals die door ons zijn aangetroffen zijn te groot. Het is eenvoudigweg niet aanvaardbaar dat beantwoording van de vraag wat voor de justitiabele het resultaat is van zijn confrontatie met het O.M. voor een belangrijk deel afhangt van het feit of men met Officier X dan wel met officier Y te maken krijgt, of men in A dan wel in B terecht moet staan.

Door een opleiding waarin ook de "neerslag" van de individuele beslissingen in een beleid de nodige aandacht krijgt kan dit beleid een meer consistent karakter kri' en

en de rechtsongelijkheid worden verminderd. Zoals bij alle onderwijsvernieuwing moet men hiervan natuurlijk op korte termijn niet al te opvallende resultaten verwachten. Voor succes op lange termijn echter moet ook deze stap wel degelijk worden gezet. Het meest direkte succes moet echter van andersoortige oplossingen worden verwacht.

We doelen hier op *organisatorische maatregelen*.

Maatregelen op dit punt kunnen in principe op meerdere niveaus worden genomen, te weten per arrondissement, per ressort en landelijk.

Wat het arrondissement betreft zou o.i. moeten worden overwogen of niet tot meer frekwent en intensiever overleg tussen de verschillende leden van het parket kan worden gekomen. Uit de discussies is nl. gebleken dat weliswaar bepaalde overlegstructuren aanwezig zijn, maar dat dikwijls de tijd ontbreekt om daaraan voldoende inhoud te geven. Veel officieren zeiden het prettig te vinden om, tijdens ons bezoek, nu eens ongestoord met kollega's van gedachten te kunnen wisselen over elkaars opvattingen. Vanzelfsprekend moet vermeden worden dat dit overleg uitsluitend een vrijblijvend karakter krijgt waardoor de betekenis ervan voor de harmoniseringsgedachte zou worden gereduceerd.

Hoe dit precies zou moeten worden georganiseerd staat ons nog niet erg scherp voor ogen, maar dat het een eerste stap kan zijn om tot meer harmonie binnen de arrondissementen te komen, lijkt ons duidelijk. Daarnaast zou men binnen het parket kunnen streven naar meer specialisatie. Naast een officier voor economische strafzaken of verkeerszaken, zoals die thans reeds bij verschillende parketten bestaat, zou men zich ook kunnen voorstellen dat bepaalde officieren zich uitsluitend met de afdoening van vermogensdelicten of agressieve misdrijven bezighouden. Eveneens is denkbaar dat bepaalde officieren die daarvoor speciaal zijn getraind en opgeleid zich steeds in eerste aanleg bezighouden met de vraag of een bepaalde zaak door het O.M. zou kunnen worden afgedaan, dan wel aan de rechter moet worden voorgelegd ¹³⁾.

In de Verenigde Staten vindt thans een aantal experimenten op dit terrein plaats ¹⁴⁾. Wanneer de transactiemogelijkheid voor misdrijven wettelijk wordt ingevoerd, kan een zogenaamde "case-screening procedure" van nog groter belang worden. Door dit soort maatregelen kan men tot op zekere hoogte voorkomen dat de gevolgen voor de justitiabele van zijn confrontatie met het O.M. afhangen van het feit of hij met officier X dan wel met officier Y te maken krijgt. Wanneer de officier goed ingeschoten raakt op zijn terrein kan een meer consistent beleid ontstaan.

13) Wellicht dat ook de figuur van de parketsecretaris hier een belangrijke rol zou kunnen vervullen.

14) W.J.Merrill, M.N.Milles, M.Sendraw: Prescriptive package; Case-screening and selected case processing in prosecutors offices. U.S. Department of Justice, Law Enforcement Assistance Administration 1973.

Natuurlijk zijn door dergelijke maatregelen niet automatisch, ook verschillen tussen de parketten, die soms aanzienlijk kunnen zijn, verdwenen. Daarvoor moet binnen het ressort het nodige geschieden. Allereerst is het van belang dat ook op dit niveau het overleg dat thans reeds plaatsvindt meer en meer wordt geformaliseerd en nog sterker wordt gericht op een meer harmonisch ressortelijk beleid. De resultaten van dit overleg moeten aan de hand van gegevens over het vervolgingsbeleid van tijd tot tijd worden geëvalueerd. Daarnaast zou ook tussen de parketten (binnen een ressort) een zekere specialisatie kunnen plaatsvinden. Op dezelfde wijze zoals thans landelijk het Hof te Arnhem met haar pachtkamer en dat te Amsterdam met haar ondernemingskamer is gespecialiseerd kan men ook voor bv. verkeerszaken aan een dergelijke specialisatie binnen één ressort denken. Resteren nog de maatregelen die op landelijk niveau zouden kunnen worden genomen, teneinde ook nationaal de zo nodige eenheid in het straftoemingsbeleid te realiseren. Hierboven zijn al de ondernemingskamer en de pachtkamer genoemd waardoor er als gevolg van deze territoriale concentratie minder kans op verschillen in het vervolgingsbeleid bestaat.

Een andere mogelijkheid voor het bereiken van de zo noodzakelijke harmonisering is het geven van richtlijnen. Als voorbeeld hiervan kunnen de richtlijnen ten aanzien van winkeldiefstallen worden genoemd. Men kan zich voorstellen dat er nog andere delicten zijn die hiervoor in aanmerking komen. Toch zal men voorzichtig moeten zijn met de toepassing ervan.

Zoals wij al hebben gezien blijft het beslissen tot vervolgen of seponeren en het straftoemeten een individuele zaak en vermoedelijk zal het dilemma tussen het individualiseren bij de beslissing enerzijds en de rechtsgelijkheid anderzijds van delict tot delict anders moeten worden opgelost.

Wij zijn ons ervan bewust dat we met een aantal suggesties die we hierboven hebben gedaan zeer principiële vragen uitlokken. Zo kan men van de organisatorische voorstellen zowel als van de voorstellen met betrekking tot de opleiding en vorming van de officier van justitie moeilijk de implicaties voor de relatie tussen het openbaar ministerie en het departement (de minister) over het hoofd zien.

Aan deze zeer principiële kanten van het hier belichte probleem hebben wij geen aandacht besteed. Wij hopen desondanks informatie te hebben geleverd die aan de oplossing van het harmoniseringsvraagstuk in positieve zin kan bijdragen.

Een korte samenvatting van de drie strafzaken

Zaak I

De verdachte een man van 30 jaar wiens bromfiets is gestolen, gaat nadat hij er achter is gekomen wie de bromfiets gekocht heeft, deze terughalen bij de nieuwe eigenaar. Hiervoor vraagt hij drie vrienden die hij in het café was tegengekomen met hem mee te gaan. Wanneer hij met zijn vrienden bij de nieuwe eigenaar aanbelt blijkt de moeder van de jongen die zijn bromfiets had gekocht alleen thuis te zijn.

Hij laat haar zijn verzekeringsbewijs zien en vraagt haar of zij zijn brommer heeft. Hij vermeldt hierbij door de politie te zijn gestuurd. De vrouw antwoordt bevestigend en vraagt hoe haar zoon het door hem voor de brommer betaalde bedrag (f 200,-) kan terugkrijgen. Hij antwoordt dat dit allemaal door de politie zal worden geregeld. De vrouw geeft hem daarop de bromfiets. Hij rijdt hier direkt mee weg. Aan zijn achtergebleven vrienden vraagt de vrouw opnieuw hoe haar zoon zijn geld kan terugkrijgen, deze bevestigen dat dit allemaal door de politie zal worden geregeld. De vrouw doet aangifte van het voorval, waarop tegen hem proces verbaal wordt opgemaakt. Hij verklaart alleen de bedoeling te hebben gehad zijn bromfiets terug te halen, hij heeft spijt van het voorval. Hij heeft geen strafblad.

Zaak II

Verdachte (75 jaar) betast het geslachtsdeel van een meisje van 9 (dat bij de burens logeert), wanneer zij naar zijn konijnen komt kijken. Zij zegt hem dat hij dit niet mag doen. Enige tijd later doet hij het opnieuw, terwijl hij het meisje uitnodigt bij hem hetzelfde te doen. Zij doet dit niet en gaat naar huis.

De middag van dezelfde dag komt het meisje terug en opnieuw betast hij haar. De volgende dag wanneer het meisje weer terug komt doet hij dit nog eens. Enige dagen later vertelt het meisje het gebeurde aan haar ouders, deze doen aangifte. (art. 247 WvS) (medische verklaring: geen letsel). Hij wordt in verzekering gesteld en tegen hem wordt proces verbaal opgemaakt. Hij verklaart dat hij zich aangetrokken voelde tot het meisje omdat zij zo aardig tegen hem was. Tien jaar geleden is een zelfde feit van hem voorwaardelijk geseponneerd.

Zaak III

Verdachte (vr.) neemt een aantal goederen weg, terwijl zij met haar dochtertje van 10 jaar boodschappen doet bij een textiel supermarkt, een boekhandel, een speelgoedwinkel, de Hema en Albert Heijn. Haar dochtertje merkt hiervan niets. Alles bij elkaar hebben de goederen een waarde van f. 172,50. In een opwelling heeft zij in haar financiële nood de goederen weggenomen zo verklaart zij. Uit de rapportage van de reclassering blijkt, dat zij erg lijdt onder de 2 jaar geleden uitgesproken scheiding en financieel in grote moeilijkheden verkeert. Zij heeft twee kinderen te onderhouden en slaagt hier nauwelijks in. Zij heeft geen strafblad. Tegen haar wordt proces verbaal opgemaakt.

Naam deelnemer :

Zaak nr. :

- Beslissing - *Sepot*

onvoorwaardelijk sepot^x - kaal sepot :
berisping ten parkette :
sepotbriefje :
voorwaardelijk sepot - de voorwaarde :

Motivering van het sepot :

- Beslissing - *Vervolgen*

Motivering van de vervolging :

Indien vervolgen, de eis :

De motivering van de eis :

^{x)} Wilt U het hokje zwart maken achter de sepotvorm die voor U van toepassing is.

END